

UMEÅ
KOMMUN

Yttrande

Sida 1 av 5

2018-05-22

Dnr: KS-2018/00263

Miljö- och energidepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remiss: Promemoria om Mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper, utveckling av producentansvaren

Umeå kommun har av miljö- och energidepartementet beretts möjlighet att yttra sig över rubricerad remiss.

Umeå kommun anser sammanfattningsvis:

- Umeå kommun stödjer i huvudsak regeringens inriktning för hur förpacknings- och tidningsinsamlingen ska utvecklas i enlighet med den utredning som nu har remitterats.
- Umeå kommun drar slutsatsen att med regeringens förslag kommer tillgängligheten för brukarna att öka med mer fastighetsnära insamling. Det kommer att leda till ökad insamling och mer materialåtervinning.
- Umeå kommun anser dock att regeringens tidigare inriktning, som den formulerades i regeringsförklaringen 2014, skulle gagnat utvecklingen av förpacknings- och tidningsinsamlingen på ett bättre sätt för samhället som helhet. Vi beklagar att det inte förefaller möjligt att genomföra den strukturförändring som ett kommunalt insamlingsansvar hade inneburit. Därmed försätts möjligheten att på ett systematiskt och logiskt sätt komma till rätta med de fel och brister avseende insamlingsstrukturen som den nuvarande ansvars- och rollfördelningen gett upphov till. Vi kan konstatera att den så kallade Avfallsutredningen år 2012 (SOU 2012:56) föreslog kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper. Redan den så kallade producentansvarsutredningen år 2001 (SOU 2001:102) drog slutsatsen att utifrån ett brukarperspektiv var ett kommunalt ansvar att föredra. Den slutsatsen bekräftas av hur en mängd länder i Europa och internationellt i övrigt valt att organisera förpacknings- och tidningsinsamling.

- Att det i förslaget finns en otydlighet gällande fastighetsägarens ansvar och skyldigheter. Det finns en överhängande risk att det kommer att anses vara kommunens ansvar att möjliggöra ytor för uppställning då fastighetsägaren inte anser att ytor finns. Det måste förtydligas vilka krav som också ställs på fastighetsägaren. "Svårt att hitta utrymmen för insamlingsplatserna" är en bedömningsfråga och hur ställs behovet av insamlingsplats i förhållande till andra behov på ytorna kring ett flerbostadshus?
- Att frågan om markupplåtelse för insamlingssystemen inte är tillräckligt tydligt formulerad. Nuvarande formulering kan tolkas som att det bara är kommunen som ska ställa mark till förfogande. Detta bör omformuleras så att kommunen jämföras med andra markägare.
- Instämmer helt med att producentansvaren för förpackningar och returpapper behöver förtydligas och bli fastighetsnära för att bättre tillgodose medborgarnas behov av en lättillgänglig insamling och för att andelen avfall som materialåtervinns ska öka. Problemet med dagens producentansvar handlar bland annat om en oklar fördelning av ansvar, oklara krav på servicenivå för insamling av förpackningsavfall och returpapper, bristfällig statistik till följd av oklara rapporteringsskyldigheter samt om otillräcklig utsortering av förpackningsavfall från annat avfall.
- Det är viktigt att producenterna tar det fulla ekonomiska ansvaret. Det är en stor brist att det förpackningsmaterial som inte utsorterats och därmed bland annat hanteras av kommunerna i restavfallet inte finns omnämnt som något producenterna ska ta finansiellt ansvar för. För att undvika konflikter i detta ämne behöver regeringen i förordning tydligt precisera att producenterna ska stå för samtliga kostnader för insamlingssystemet.
- Det är viktigt att avfallshanteringen ska vara effektiv för samhället och miljömässigt motiverad. För att detta ska uppnås bör det vara en förutsättning att de tillståndspliktiga insamlingssystemen ser över möjligheterna att samordna insamlingssystemen med kommunens insamling av hushållsavfall.
- Ser positivt på den tydliga ökningen av service som föreslås med fastighetsnära insamling och förutsätter att det regleras så att

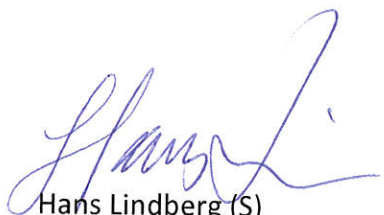
storlek på kärl/frekvens/intervall avses likna den insamling av hushållsavfallet som sker idag vid fastighetsgräns. Producenternas insamlingssystem för förpackningsavfall och returpapper har idag väsentligt lägre servicegrad än kommunernas system för insamling av restavfall från hushållen. Insamling av alla förpackningsavfallsslag och returpapper ska ske samtidigt och på samma plats. Det är av största vikt att alla skapas möjlighet att ta det personliga ansvaret för att källsortera sina förpackningar och returpapper på ett sätt som är *Lätt att göra rätt*

- Insamlingen av förpackningsavfall och returpapper är en tjänst av allmänt intresse. Där har kommunerna en viktig roll i samhällsplanering, tillsyn samt kommunalt ansvar för hushållsavfallet. För att detta ska fungera i praktiken måste Boverket och Naturvårdsverket utarbeta riktlinjer och stöd för arbetet.
- Att ett tillstånd till insamlingssystem för förpackningsavfall endast får ges om insamlingssystemet omfattar förpackningsavfall av alla materialslag. Tillståndet ska även innehålla krav på servicegrad, miljöprestanda på fordon, fordonstyp för hämtning och administration för kundhantering.
- Att det behövs långsiktiga spelregler. Detta är en förutsättning för nödvändiga investeringar som främjar en hållbar avfallshantering.
- Frågan var insamlingskärl ska placeras är komplex. All form av hinder på gatumark innebär att framkomlighet, trafiksäkerhet samt drift och underhåll försvåras. För att undvika dessa problem bör insamlingskärl placeras inne på fastigheten och inte på gatumark. Vid de tillfällen dessa rullas ut på exempelvis trottoaren innebär dessa hinder för fotgängare, försvårar vinterväghållning osv. Då förslaget troligen innebär att fler kärl kommer att stå ute i gatan kommer denna problematik att öka.
- Om allmän platsmark förväntas upplåtas för insamlingssystem på många platser kommer konflikt att uppstå med andra intressen. Exempelvis finns redan idag begränsad yta att lagra snö inom många stadsdelar i Umeå. Vidare kan den estetiska aspekten ifrågasättas kring dessa insamlingsplatser.

- Det behövs ett skäligt insamlingssystem också för verksamheternas förpackningar och returpapper. Regeringens förslag tar sikte på förpackningar och returpapper som uppstår i bostadsfastigheter. Samma krav på tillgänglighet ska ställas så att andra brukare kan uppnå likartad servicenivå. Det gäller såväl andra "bostäder" såsom vårdboenden, hotell, fängelser som verksamheter såsom skolor, sjukhus, kontor, butiker där stora mängder förpackningar hanteras.
- Definitioner och begrepp bör harmoniseras så att de överensstämmer i såväl miljöbalkens förordningar som plan- och bygglagstiftningen.
- Klarläggande bör även ske vad som avses med begreppet bostadsfastighet kontra fastighet. I avfallsbranschen används begreppen fastighet och hushåll. Begreppen är centrala både avseende avstånd från brukare till plats för avfallshantering och i måluppfyllelse samt statistik. Det är oklart om äldreboenden och gruppboenden ingår i begreppet bostadsfastigheter.
- Det är oklart vilka kostnader fastighetsägaren ska ta och vilka kostnader producenterna ska ta för att utformningen av källsorteringen ska bli bra.
- Det är oklart vilka utemiljöer som kommer att definieras som välbesökta. Det skulle också behöva tydliggöras vilken estetisk utformning som är godtagbar utomhus vid välbesökta platser.
- De som är ansvariga för insamlingssystemen måste ha ett system för att hantera frågor som t.ex. berör nedskräpning, utebliven hämtning i alla kommuner. Finns inte detta riskerar de kommunala tillsynsmyndigheterna bli den instans som får ta den första kontakten gällande dessa frågor, vilket inte är deras ansvar.
- I 76 a och b §§ avfallsförordningen (2011:927) regleras en skyldighet för kommunen att renhållningsordningens avfallsplan ska innehålla ett särskilt avsnitt om förpackningar och platser för insamling av förpackningar. Det är krav som borde åligga producenterna och de tillståndspliktiga insamlingssystemen istället för att de ska ingå som krav i renhållningsordningens avfallsplan.

Som framgått inledningsvis anser Umeå kommun att ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper hade varit att föredra. En mängd av de regleringar som nu föreslås hade inte behövt tillgripas om

en sådan ansvarsfördelning hade valts. Å andra sidan hade precisering om tillgänglighet och det fulla ekonomiska producentansvaret likväl behövts. Sammantaget kommer vi till slutsatsen att de förslag som nu presenteras i regeringens skrivelse utgör väsentliga förbättringar jämfört med dagens ordning och förordar således att förslagen, med hänsyn tagen till de anmärkningar och föreslag som lämnats ovan, genomförs så snart som möjligt.

Hans Lindberg (S)
kommunstyrelsens ordförande

Margaretha Alfredsson
tillförordnad stadsdirektör